

jeg i saa Henseende har maattet føle mig bunden til den med Tilslutning af Danmarks delegerede vedtagne internationale Overenskomst i Bern, der gaar ud paa, at Kvinder ikke skal have Ret til Arbejde om Natten i Fabrikker og fabriksmæssigt drevne Virksomheder. Denne Bestemmelse er i Landstinget blevet ændret, idet man har fundet, at man ikke burde stille Kvinder, for saa vidt de er myndige, anderledes end Mænd, medmindre det drejer sig om svangre Kvinder, idet der for disses Vedkommende allerede findes særlige Bestemmelser i den gældende Lov. Saaledes som Lovforslaget i sin Tid forelagdes Landstinget, var det med Hensyn til Kvinders Natarbejde i Overensstemmelse med den Stilling, Danmarks delegerede indtog under Forhandlingerne om Bernerkonventionen, men den Stilling, de indtog, var, som sagt, taget under Forbehold af Lovgivningsmagtens Sanktion, og hvis Folketinget ikke gaar ind paa den Affattelse af Lovforslaget, som i sin Tid blev foreslaaet i Landstinget, men tager det, som det foreligger her, er Danmark løst fra sine Forpligtelser i saa Henseende. Jeg skal endnu berøre et Spørgsmaal, der i og for sig er af meget stor Betydning, selv om de herhen hørende Bestemmelser ikke fylder meget i Lovforslaget, nemlig Spørgsmaalet om et eventuelt Tilsyn med Hjemmearbejdet. Ærede Medlemmer vil af de udførlige Bemærkninger og Bilag, som ledsagede Lovforslaget, da det blev forelagt i Landstinget i Samlingen 1910—11, se, at der baade af Arbejdsraadet og af en Del af de Organisationer, som har haft Lejlighed til at udtale sig om Lovforslaget, har været ført mange Forhandlinger, ligesom der er gjort Indstillinger om, at derskal føres Tilsyn ogsaa med det Arbejde, der udføres hjemme hos den paagældende Arbejder. Min Stilling til dette Spørgsmaal var ved Lovforslagets Udarbejdelse og er fremdeles denne, at det har sine store Betæneligheder ved Lov at indføre Bestemmelser om et Tilsyn med Hjemmearbejdet, som jeg med et enkelt Ord vil kalde det, først og fremmest, fordi der er visse Grænser for de Indgreb, det offentlige bør tillade sig overfor private Folk. Saa længe der er Tale om en Arbejdsgiver, der beskæftiger en Række Arbejdere under visse bestemte Forhold, har det offentlige, som i mange Tilfælde skal bære Følgerne af, at saadanne Arbejdere for tidligt bliver ude af Stand til at fortjene det nødvendige, fordi de arbejder under Forhold, som ødelægger

deres Sundhed, en Ret til at gribe ind og sige, at det er ikke det offentlige ligegyldigt, under hvilke Forhold saadanne Arbejdere tvinges til at arbejde. Men det stiller sig anderledes, naar Talen er om den enkeltes Ret til selv at bestemme, under hvilke Forhold han eller hun vil arbejde. For at tage et grelt og aktuelt Eksempel: Medens de, der arbejder paa Svovlsyre-Fabrikkerne, maa arbejde under de Forhold, der findes der, er en Sypige ikke nødt til at sidde paa et elendigt Loftskammer, forudsat, at hun faar en saadan Betaling for sit Arbejde, at hun kan leje et ordentligt Værelse; men hvis hun for at spare vil sidde i et elendigt Loftsværelse og sy, er det lidt farligt at bestemme, at en Fabriktilsynsmand kan komme og sige: Hør, i det Værelse maa du ikke sidde og sy. I det Lovforslag, jeg havde den Ære at forelægge for Landstinget, har jeg derfor med Hensyn til Hjemmearbejde kun foreslaaet, at der, hvor Hjemmearbejdet udleveredes, skulde findes Opslag om, hvilke Priser der betaltes for Arbejdet, for at man kunde undgaa det, som vi kender, navnlig fra Tekstilvirksomheden — hvor det største Antal Hjemmearbejdere findes —, at der er en saakaldt Mellemand, som tager et større Arbejde i Entreprise, stykker det ud igen og tjener meget paa det. Han faar den Betaling, som Priskuranten hjemler, men hvor meget han giver sine Arbejdere, f. Eks. sine Syersker, er der ingen Kontrol med. Arbejderne ved ikke selv rigtig Besked med, hvor meget han tjener. Naar der kom Opslag om, hvor høj Betalingen var, vilde man kunne undgaa disse Mellemmænd, der tager Fortjenesten. Landstinget er gaaet noget videre, ikke saa vidt, at man ligefrem har paabudt, at der skulde føres et effektivt Tilsyn med Hjemmearbejde, men dets Standpunkt er dette, at Indenrigsministeriet efter Indstilling af Arbejdsraadet kan godkende Regler for Tilsynet med Hjemmearbejdet. Paa den Maade kan man maaske lidt efter lidt naa et Resultat af nogen Betydning. Jeg har dvælet saa længe ved Spørgsmaalet, fordi det er ret betydningsfuldt og overordentlig vanskeligt. Jeg har derfor straks villet henlede Tingets Opmærksomhed derpaa.

I øvrigt skal jeg gøre opmærksom paa, at Landstinget har foretaget en enkelt Forandring, som vedrører Mejerivirksomheder. Jeg nævner det specielt, fordi jeg antager, at det maa interessere ikke mindst i dette høje Ting. Jeg havde foreslaaet,